

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

СРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

***Анотація.** У даній науковій статті охарактеризовано особливості перспективного планування розвитку бойового хортингу на території України, шляхи практичної реалізації програми розвитку і популяризації бойового хортингу в Україні, адже метою даного наукового дослідження є визначення показників оцінювання розгалуженості інфраструктури бойового хортингу, особливостей розповсюдження виду спорту на теренах України. Зазначено, що бойовий хортинг – повноконтактний комплексний вид бойового мистецтва, сформований українськими фахівцями у сфері бойових мистецтв, який оснований на принципах спортивної підготовки як багаторічний, цілорічний, спеціально організований навчально-тренувальний процес всебічного розвитку, навчання та морально-етичного виховання спортсменів. Розробка цієї програми зумовлена потребою удосконалення навчально-тренувального процесу з бойового хортингу у зв'язку зі зростанням вимог до підготовки спортсменів. При розробленні програми враховано досвід роботи кращих дитячо-юнацьких спортивних шкіл України. Програма складена на засадах директивних і нормативних документів Міністерства молоді та спорту України. Бойовий хортинг є складником загальнодержавної системи фізичної культури і спорту та спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових й інтелектуальних здібностей людини шляхом її залучення до участі у спортивних змаганнях з бойового хортингу. Бойовий хортинг також є важливим засобом сприяння підвищенню соціальної і трудової активності людей, задоволення їхніх моральних, етичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру. Програма розвитку бойового хортингу в Україні на період 2020–2030 роки розроблена відповідно до Законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про об'єднання громадян», Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» і визначає необхідні зміни у підходах суспільства до забезпечення здоров'я людини, виховання підростаючого покоління у дусі патріотизму, гуманізму, дружби і взаєморозуміння.*

***Ключові слова:** перспективне планування, програма розвитку спорту, бойовий хортинг, популяризація бойового хортингу, Міністерство молоді та спорту України, заклади освіти.*

Актуальність наукового дослідження. Правила і методики навчання в бойовому хортингу ґрунтуються на стародавніх бойових традиціях українського народу та спортивних принципах [1–11; 19–32]. Поняття «бойовий хортинг» походить від назви славетно відомого в світі острова Хортиця, де була розташована і діяла Запорізька Січ, яка відіграла прогресивну роль в історії українського народу.

Ідея виникнення бойового хортингу, як комплексної системи самовдосконалення особистості, заснованої на фізичному, морально-етичному та духовному вихованні, пов'язана з відродженням давніх народних традицій, що передавались з покоління в покоління.

У період між походами на Січ проводилися змагання в майстерності та умінні самозахисту, які давали козакам змогу вдосконалювати практичні навички. Система підготовки, виховання характеру, вдосконалення майстерності та надбання змагального духу українських козаків лягли в основу бойового хортингу як виду спорту, народженого в Україні. Необхідно пристосуватися до правил етикету бойового хортингу.

Виклад основного матеріалу. Українська культура дуже складна, і багато з того, що приймалося раніше як саме собою зрозуміле тоді, зовсім не прийнятне в Україні зараз [12–

18]. Але Національна федерація бойового хортингу України ставить перед собою завдання розвинення цього виду спорту і бойової системи в Україні, враховуючи менталітет і обдарування населення нашої країни, згідно із законодавством і в тісному співробітництві з Міністерством молоді та спорту України (далі Мінмолодьспорту України).

Бойовий хортинг – повноконтактний комплексний вид бойового мистецтва, сформований українськими фахівцями у сфері бойових мистецтв, який оснований на принципах спортивної підготовки як багаторічний, цілорічний, спеціально організований навчально-тренувальний процес всебічного розвитку, навчання та морально-етичного виховання спортсменів. Розробка цієї програми зумовлена потребою удосконалення навчально-тренувального процесу з бойового хортингу у зв'язку зі зростанням вимог до підготовки спортсменів. При розробленні програми враховано досвід роботи кращих дитячо-юнацьких спортивних шкіл України.

Програма складена на засадах директивних і нормативних документів Міністерства молоді та спорту України. Бойовий хортинг є складником загальнодержавної системи фізичної культури і спорту та спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових й інтелектуальних здібностей людини шляхом її залучення до участі у спортивних змаганнях з бойового хортингу. Бойовий хортинг також є важливим засобом сприяння підвищенню соціальної і трудової активності людей, задоволення їхніх моральних, етичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру.

Програма розвитку бойового хортингу в Україні на період 2020–2030 роки розроблена відповідно до Законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про об'єднання громадян», Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» і визначає необхідні зміни у підходах суспільства до забезпечення здоров'я людини, виховання підростаючого покоління у дусі патріотизму, гуманізму, дружби і взаєморозуміння.

Національна федерація бойового хортингу України (НФБХУ) застосовує у своїй роботі різноманітні спортивні, оздоровчі, рекреаційні, пізнавальні, виховні функції, методи інтелектуального розвитку особистості тощо.

Розвиток бойового хортингу в Україні, створення нових клубів та секцій масового навчання не тільки створює умови для залучення до активних занять бойовим хортингом населення України, а й має стимулюючий вплив на розвиток міжнародного спілкування, міжнародної інтеграції України.

Бойовий хортинг, завдяки розвитку та створенню клубів масового навчання, стає доступним всім верствам населення з різними рівнями достатку і дає можливість займатися цим видом спорту як для загального розвитку, постійного вдосконалення, так і переходити у спорт вищих досягнень.

Одна з особливостей бойового хортингу в тому, що духовний розвиток разом із вивченням, відпрацюванням і удосконаленням техніки триває протягом всього активного життя спортсмена [33–48]. Інтенсивне тренування тіла є одним із найважливіших факторів, які формують протягом тривалого часу характер спортсмена з визначеними якостями, такими як зібраність, цілеспрямованість, твердість, концентрація уваги й інші. Але найголовніше, цей процес підготовки виховує в особистості впевненість у собі, у своїх силах, можливостях, що робить людину самостійною, значно зменшуючи її залежність від зовнішніх прихильностей. Оскільки бойовий хортинг сформувався в Україні як бойове мистецтво, то головною метою системи тренування є комплексний двобій, а ЗФП, СФП, базова техніка є засобами навчання і підготовки до вільного двобою.

Планування занять з бойового хортингу є системою, за якою варто вивчати матеріал і удосконалювати знання, уміння та навички бійців з різних видів одноборств. Систематичність вивчення матеріалу повинна бути відбита в навчальних планах, графіках і розкладі. У цих документах тренер передбачає послідовність вивчення теоретичного курсу, удосконалення в техніці і тактиці, виконання загальнорозвивальних і спеціальних вправ, збільшення

навантаження (обсяг й інтенсивність вправ), розвиток окремих фізичних якостей, зміст навчальних і тренувальних сутичок, змагань, у яких має брати участь спортсмен, і т. д.

В Україні і за її межами змагання проводяться для вікових категорій 6–7, 8–9, 10–11, 12–13, 14–15, 16–17, 18 років і старше, а також для спортсменів ветеранського віку.

Труднощі, з якими зіткнувся у своєму розвитку бойовий хортинг, пов'язані насамперед з економічними проблемами розвитку суспільства, а також з недостатньою державною та громадською підтримкою цього виду спорту.

Основними завданнями Національної федерації бойового хортингу України є виховання спортсменів найвищого світового рівня, які б гідно захищали честь України на представницьких світових форумах бойового хортингу, посідали високі місця у світових рейтингах, підготовка суддів найвищого міжнародного рівня, виховання плеяди тренерів, які б мали можливість готувати спортсменів бойового хортингу, що претендують на призові місця на першостях Європи та світу.

Зважаючи на зазначене, з метою сприяння розвитку бойового хортингу Національна федерація бойового хортингу України прагне своєю діяльністю створити умови для підвищення статусу бойового хортингу в загальнодержавній системі фізичної культури і спорту, а також підвищення його соціальної та суспільної значущості у всебічному гармонійному розвитку особистості, зміцнення здоров'я населення, формування здорового способу життя, культурного і духовного розвитку громадян України.

Основною умовою подальшого динамічного розвитку Національної федерації бойового хортингу України є подальше вдосконалення її ефективної національної моделі як масового самодіяльного спорту та спорту вищих досягнень, яка б сприяла зростанню майстерності спортсменів [49–62]. Подальше вдосконалення такої моделі неможливо без урахування розвитку України як незалежної держави, критичного аналізу традицій та накопиченого досвіду бойових традицій нашого народу, а також без зважання на рівень розвитку повноконттактних бойових мистецтв в інших країнах.

Беручи до уваги зазначене, а також свої статутні завдання, Національна федерація бойового хортингу України передбачає таку програму своєї діяльності з розвитку бойового хортингу на 2020–2030 роки.

Мета, завдання та етапи реалізації програми

1. Метою Програми є сприяння створенню головних засад національної моделі бойового хортингу як масового виду спорту і бойового мистецтва України, так і спорту вищих досягнень [63–78]. Основна мета бойового хортингу – популяризація та підвищення ролі фізичної культури і спорту, патріотичне виховання, залучення дітей та юнацтва до здорового способу життя, відволікання від шкідливих звичок, виховання особистості в дусі добропорядності, патріотизму та любові до своєї Батьківщини.

2. Завдання Програми – створення в межах компетенції Національної федерації бойового хортингу України нормативно-правових, інформаційно-методичних, організаційно-масових та кадрових передумов, сприятливих для розвитку бойового хортингу в Україні, як ефективного засобу гармонійного розвитку особистості, зміцнення здоров'я населення, підвищення рівня його фізичного та духовного розвитку, формування здорового способу життя; а також сприяння через програми підготовки Національної федерації бойового хортингу України економічному та соціальному прогресу суспільства, утвердженню міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві.

Основні завдання програми розвитку бойового хортингу

1. Вивчення та розширення спортивних можливостей і розвитку бойового хортингу як виду спорту і бойового мистецтва в Україні.

2. Відтворення та розбудова загальноприйнятої в світі бойового хортингу системи спортивних клубів та окремих секцій для залучення населення до активних занять цим видом спорту.

3. Сприяння в реалізації державної політики щодо розвитку бойового хортингу, участь у межах компетенції громадської організації у формуванні нормативно-правових документів

сфери фізичної культури і спорту та сучасної нормативно-правової та інформаційної бази розвитку бойового хортингу [79–88].

4. Вдосконалення організаційної структури Національної федерації бойового хортингу України, сприяння обласним осередкам НФБХУ у їхній взаємодії з місцевими органами виконавчої влади з фізичної культури і спорту, в питаннях розвитку та популяризації бойового хортингу в регіонах України.

5. Підвищення ефективності системи управління місцевими осередками Національної федерації бойового хортингу України;

6. Розвиток системи взаємодії з державними громадськими та іншими організаціями, а також розвиток міжнародних зв'язків в межах наявних повноважень.

7. Об'єднання громадських організацій України, які сприятимуть розвитку бойового хортингу в Україні.

8. Формування позитивного іміджу України у світовому спортивному русі; створення клубів бойового хортингу, секцій та шкіл для залучення населення до активних занять бойовим хортингом.

9. Сприяння розвитку в Україні шкіл масового навчання, дитячих та дорослих груп, спортивних секцій з бойового хортингу.

10. Методичне та інформаційне забезпечення розвитку бойового хортингу.

11. Подальша розбудова системи підготовки і підвищення кваліфікації кадрів бойового хортингу в Україні.

12. За підтримки Міністерства молоді та спорту України [89–99], інших міністерств і відомств сприяння створенню в межах власної компетенції Національної федерації бойового хортингу України сучасної нормативно-правової та інформаційної бази розвитку бойового хортингу як виду спорту в Україні.

Напрями реалізації програми розвитку бойового хортингу в Україні

1. Організаційна робота та нормативно-правове забезпечення.

2. Розбудова структури Національної федерації бойового хортингу України.

3. Спорт вищих досягнень.

4. Кадрове забезпечення.

5. Матеріально-технічне забезпечення.

6. Інформаційно-методичне забезпечення.

7. Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення.

Організаційна робота та нормативно-правове забезпечення

Планування заходів	Період	Відповідальні
1. Проводити щорічні змагання з бойового хортингу	Постійно	Колективи структурних підрозділів НФБХУ
2. Сприяти формуванню системи гарантування безпеки проведення спортивних змагань з бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ
3. Затвердити Правила проведення змагань з бойового хортингу в Мінмолодьспорту України	1 квартал 2021 року	Президія НФБХУ
4. Підготувати пропозиції до Єдиної спортивної класифікації щодо розрядних вимог з бойового хортингу на 2021–2025 роки і надати на розгляд в Мінмолодьспорту України	2 квартал 2021 року	Президія НФБХУ
5. Здійснювати консультаційну роботу із фахівцями обласних та міських осередків щодо підготовки та проведення спортивних заходів	Постійно	Президія НФБХУ
6. Затвердити регламент діяльності Президії і Секретаріату НФБХУ, комісій за напрямками діяльності	2021 рік	Президія НФБХУ

Федерації		
7. Розглянути та затвердити такі документи: - типові положення про комісії за напрямами роботи (щодо змагань, колегії суддів, ради тренерів, зв'язків із державними та громадськими організаціями тощо); - концепція системи підготовки та підвищення кваліфікації тренерських кадрів з бойового хортингу	2021 рік 2022 рік	Президія НФБХУ Президія НФБХУ
8. Підготувати методичні рекомендації щодо форми та змісту звіту про змагання з бойового хортингу	2021 рік	Президія НФБХУ
9. Підготувати та подати на розгляд Мінмолодьспорту України: • Єдиний календарний план Всеукраїнських змагань з бойового хортингу; • положення про чемпіонати, першості та кубки України з бойового хортингу; • правила проведення змагань НФБХУ; • правила проведення класифікаційних та відбіркових змагань НФБХУ	Жовтень, щороку Постійно 2021 рік Постійно	Президія НФБХУ Президія НФБХУ Президія НФБХУ, місцеві федерації
10. Забезпечити дотримання сучасних вимог до єдиного порядку присвоєння суддівських категорій	Постійно	Президія НФБХУ, колегія суддів
11. Проводити заходи щодо об'єднання в усіх областях спортивних клубів у місцеві федерації	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
12. Розробити і затвердити типові положення про комісії за напрямами роботи Федерації (щодо зборів і змагань, колегій суддів, зв'язків з державними та громадськими організаціями, з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів)	2021–2022 роки	Президія НФБХУ
13. Підготувати та подати на розгляд до Міністерства молоді та спорту України такі документи: • зміни та доповнення до правил проведення змагань з бойового хортингу	2022 рік	Президія НФБХУ
14. Готувати та подавати на реєстрацію до Міністерства юстиції України зміни та доповнення до Статуту НФБХУ, які затверджуються черговою Конференцією НФБХУ	При внесенні змін до Статуту	Президія НФБХУ
15. Затвердити такі положення: • про членство у клубах; • про класифікаційні книжки спортсменів; • про міжнародні членські квитки; • про ревізійну комісію; • про Колегію суддів з бойового хортингу України	2021 рік	Президія НФБХУ
16. Затвердити план проведення Всеукраїнських навчально-тренувальних зборів з бойового хортингу для спортсменів та тренерів	Травень, жовтень поточного року на наступний рік, щороку	Президія НФБХУ
17. Сприяти проведенню навчально-тренувальних зборів з бойового хортингу по регіонах	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
18. Проводити огляд-конкурс на кращу організаційну роботу серед спортивних клубів, секцій, міст, районів,	Постійно	Регіональні федерації, НФБХУ

областей України		
19. Розробити та затвердити рекомендації про обласний осередок	2021 рік	Президія НФБХУ
20. Затверджувати план проведення Колегії суддів	Листопад поточного року на наступний рік, щороку	Президія НФБХУ
21. Проведення: • звітно-виборчої Конференції НФБХУ; • засідання Президії НФБХУ; • засідання Ревізійної комісії; • Колегії суддів	2024 рік травень, один раз на півріччя поточного року	Президія НФБХУ
22. Розвивати співробітництво з Федераціями інших країн, членами Всесвітньої федерації бойового хортингу (далі – ВФБХ), широкий обмін закордонними делегаціями	Постійно	Президія НФБХУ
23. Співпрацювати з ЕФБХ та ВФБХ з метою розширення представництва суддів від України в суддівській колегії офіційних міжнародних змаганнях, зокрема Чемпіонатах світу та Європи, Кубків світу та Європи з бойового хортингу.	Постійно	Президія НФБХУ, Колегія суддів
24. Провести роботу щодо внесення бойового хортингу до програм комплексних спортивно-масових заходів України	2022 рік	Президія НФБХУ

Розбудова структури Національної федерації бойового хортингу України (НФБХУ)

1. Провести роботу з інвентаризації та розвитку інфраструктури бойового хортингу в областях, регіонах і містах України	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
2. Розробити та запровадити систему багатоетапних змагань (першостей клубів, міст, районів, областей, відкритих рейтингових змагань)	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
3. Сприяти реєстрації обласних осередків НФБХУ у всіх регіонах України та легалізації за місцем проживання, роботи і навчання	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
4. Створення та удосконалення в межах Федерації системи оперативного обліку стану розвитку бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
5. Сприяти розширенню індивідуального членства в НФБХУ громадян України	Постійно	Президія НФБХУ, місцеві федерації
6. Забезпечити укладання двосторонніх угод про співробітництво між обласними осередками НФБХУ та місцевими органами виконавчої влади з фізичної культури і спорту, щодо взаємодії з питань розвитку бойового хортингу у відповідному регіоні після закінчення терміну дії цих угод	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
7. Сприяти створенню мережі клубів бойового хортингу як базових організацій НФБХУ	Постійно	Президія НФБХУ, місцеві федерації

Спорт вищих досягнень

1. Проводити чемпіонати та кубки України з бойового хортингу	Щорічно	Мінмолодьспорту України, Президія НФБХУ
2. Сприяти в проведенні регіональних змагань з бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ
3. Розробити критерії відбору кандидатів до національної збірної команди України з бойового хортингу	2020 рік	Президія НФБХУ
4. Визначити рейтинг кращих спортсменів, тренерів, суддів року, на основі участі у спортивних заходах	Постійно	Президія НФБХУ
5. Забезпечити на рівні сучасних вимог підготовку резерву національної збірної команди України з бойового хортингу та її успішний виступ на чемпіонатах світу, Європи, кубках світу та Європи	Постійно	Мінмолодьспорт України, Президія НФБХУ
6. Сприяти виїзду збірної команди України з бойового хортингу на офіційні чемпіонати світу та Європи, кубки світу та Європи	Постійно	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту України
7. Підвищити професійний рівень спортсменів, які входять до складу національної команди країни, тренерів шляхом проведення семінарів, курсів, тренерських конференцій	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
8. Провести роботу з розвитку естетичних, вольових та морально-етичних здібностей членів збірної команди України	Постійно	Президія НФБХУ, тренери-викладачі, керівники клубів
9. Сприяти виїзду спортсменів, тренерів та суддів для участі у міжнародних змаганнях з бойового хортингу за кордоном	Постійно	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту
10. Сприяти масовій участі спортсменів та суддів членів ВФБХ з інших країн у Відкритих змаганнях з бойового хортингу на території України	Постійно	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту
11. Співпрацювати з ВФБХ для розширення представництва суддів від України в суддівській колегії офіційних чемпіонатів світу та Європи, кубків світу та Європи з бойового хортингу	2020–2024 роки	Президія НФБХУ
12. Сприяти виїзду спортсменів та тренерів з бойового хортингу для участі у навчально-тренувальних зборах за кордоном	Постійно	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту
13. Направляти суддів НФБХУ вищої категорії на Конгреси суддів ВФБХ для отримання ними відповідних категорій ВФБХ з бойового хортингу	За потребою	Президія НФБХУ, колегія суддів Мінмолодьспорту
14. Призначити головного тренера збірної команди України з бойового хортингу	2021 рік	Президія НФБХУ

Кадрове забезпечення

1. Затвердити у встановленому порядку навчально-тематичні плани і навчальні програми підготовки та підвищення кваліфікації суддів змагань з бойового хортингу	2021 рік	Президія НФБХУ
---	----------	----------------

2. Розробити і затвердити концепцію системи підготовки кадрів бойового хортингу	2021–2022 роки	Керівні органи НФБХУ
3. Заснувати відділення бойового хортингу при Дніпропетровському державному інституті фізичної культури і спорту, Дніпродзержинському та Івано-Франківському коледжах фізичного виховання, залучати до навчання майбутніх тренерів з бойового хортингу	2021 рік	Мінмолодьспорту України, Президія НФБХУ
4. Забезпечити своєчасне присвоєння спортсменам спортивних розрядів та звань за результатами участі у змаганнях з бойового хортингу	Постійно	Мінмолодьспорту України, Президія НФБХУ
5. Забезпечити комплектацію головних суддівських колегій щорічних змагань з бойового хортингу, що входять до Чемпіонату, Кубку України кваліфікованими суддівськими кадрами	Щорічно	Президія НФБХУ
6. Розробити і затвердити положення про Головну суддівську колегію НФБХУ. Призначити голову колегії	2020 рік	Президія НФБХУ
7. Здійснити організаційну роботу щодо створення територіальних колегій суддів та запровадити у Федерації єдину систему обліку суддів з бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ, регіональні федерації
8. Провести роботу з профорієнтації серед спортсменів, які закінчили активні заняття спортом, із подальшим залученням їх до тренерської роботи	Весь період	Президія НФБХУ
9. Провести атестацію спеціалістів, які використовують у своїй роботі методики бойового хортингу, та сприяти ліцензуванню їхньої професійної діяльності	2021 рік	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту України
10. Провести моніторинг державної та регіональних потреб у кваліфікаційних кадрах з бойового хортингу	2021 рік	Мінмолодьспорту України, Президія НФБХУ
11. Визначити міжнародний досвід підготовки кадрів з бойового хортингу	2021 рік	Президія НФБХУ
12. Здійснити необхідні організаційно-практичні заходи щодо відкриття відділення бойового хортингу при Університеті державної фіскальної служби України	2021 рік	Президія НФБХУ
13. Провести науково-практичний семінар голів та відповідальних секретарів Федерації та керівників і секретарів обласних осередків Федерації	2021 рік	Президія НФБХУ

Матеріально-технічне забезпечення.

1. Створити належні умови для проведення всеукраїнських та міжнародних змагань	Весь період	Президія НФБХУ
2. Створити на рівні сучасних вимог спортивну базу для підготовки національної команди України в м. Києві	2022 рік	Президія НФБХУ
3. Забезпечити національну команду України необхідним інвентарем та спортивною формою.	Весь період	Мінмолодьспорту України,

		Президія НФБХУ
4. Сприяти відкриттю в регіонах України спеціалізованих залів з бойового хортингу	Весь період	Президія НФБХУ
5. Постійно проводити роботу щодо залучення спонсорів для фінансування спортивної діяльності, фінансування Національної збірної команди України з бойового хортингу	Весь період	Президія НФБХУ

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Підготувати методичні рекомендації щодо типових зразків і форм змагальної документації (заявка на участь, протокол змагань, протокол зважування тощо) на змаганнях з бойового хортингу	1 квартал 2022 року	Президія НФБХУ, обласні осередки
2. Підготувати методичні рекомендації щодо суддівства розділів змагань «рукопашна сутичка», «борцівська сутичка», «форма», «самозахист» з бойового хортингу	2021 рік	Президія НФБХУ
3. Інформувати обласні та місцеві осередки Національної федерації бойового хортингу України з питань, що належать до компетенції і відповідальності Федерації	Весь період	Президія НФБХУ
4. Впроваджувати систему взаємодії з навчальними закладами щодо забезпечення тренерів з бойового хортингу методичними посібниками та літературою з підготовки спортсменів, тренувального процесу, наукового підходу та інших аспектів підготовки спортсменів, підтримки спортивної форми та планування в бойовому хортингу	Весь період	Президія НФБХУ
5. Створити систему взаємодії НФБХУ із закладами загальної середньої та позашкільної освіти щодо масового залучення дітей та молоді до тренувань	2021–2024 роки	Президія НФБХУ
6. Висвітлювати репортажі щодо спортивних змагань у журналах та газетах України, мережі Інтернет тощо	Весь період	Президія НФБХУ
7. Розробляти поліграфічну та рекламну продукцію для любителів бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ
8. Розмістити в мережі Інтернет, на сайті, повну інформаційну базу усіх аспектів діяльності НФБХУ, у тому числі: <ul style="list-style-type: none"> • коротку історію розвитку бойового хортингу; • правила проведення змагань; • інформацію про керівний орган НФБХУ; • каталог обласних осередків НФБХУ; • каталог клубів бойового хортингу; • оновлені запрошення на змагання; • правила про спортивне екіпування спортсменів; • рішення керівного органу; • календарі змагань НФБХУ; • чемпіонатів та кубків України з бойового 	Весь період	Президія НФБХУ

хортингу; • рейтингових змагань з бойового хортингу; • іншу інформацію: • календар змагань Всесвітньої федерації бойового хортингу (ВФБХ); • оперативно оновлені рейтинги спортсменів ВФБХ; • оперативно оновлені рейтинги спортсменів України; • оновлені запрошення на змагання; • іншу важливу інформацію		
9. Сприяти випуску спеціалізованого журналу з бойового хортингу	Постійно	Президія НФБХУ
10. Зобов'язати всі регіональні осередки, які є членами НФБХУ, відкрити електронні адреси та сторінки в мережі Інтернет	Весь період	Президія НФБХУ, регіональні федерації
11. Розпочати практику проведення репортажів з офіційних всеукраїнських та міжнародних змагань з бойового хортингу та трансляцію їх по телебаченню	Весь період	Президія НФБХУ
12. Підготувати та довести до відома обласних осередків Федерації зведений календарний план змагань з бойового хортингу, які будуть проведені в регіонах України у наступному році	Щороку, 4 квартал	Президія НФБХУ

Науково-методичне та медико-біологічне забезпечення

1. Здійснити випуск методичних та наукових видань, навчальних посібників, відео-, аудіопродукції на допомогу молодим тренерам, суддям, спортсменам	Весь період	Президія НФБХУ
2. Забезпечити закріплення всіх провідних спортсменів – членів національної збірної команди України з бойового хортингу за регіональними лікарсько-фізкультурними диспансерами	Весь період	Органи виконавчої влади з фізкультури та спорту, Президія НФБХУ
3. Проводити роботу щодо медико-біологічного забезпечення членів збірної команди України з бойового хортингу	Весь період	Президія НФБХУ, Мінмолодьспорту України
4. Підготувати видання державною мовою методичних підручників та посібників з бойового хортингу	Весь період	Президія НФБХУ
5. Проводити медичне страхування спортсменів та страхування від небезпечних випадків	Весь період	Регіональні і місцеві федерації та клуби

Висновки. Узагальнення результатів дослідження щодо визначення особливостей перспективного планування розвитку бойового хортингу на території України, шляхи практичної реалізації програми розвитку і популяризації бойового хортингу в Україні, адже метою даного наукового дослідження є визначення показників оцінювання розгалуженості інфраструктури бойового хортингу, особливостей розповсюдження виду спорту на теренах України.

Бойовий хортинг – повноконтактний комплексний вид бойового мистецтва, сформований українськими фахівцями у сфері бойових мистецтв, який оснований на принципах спортивної підготовки як багаторічний, цілорічний, спеціально організований навчально-тренувальний процес всебічного розвитку, навчання та морально-етичного виховання спортсменів.

Розробка цієї програми зумовлена потребою удосконалення навчально-тренувального процесу з бойового хортингу у зв'язку зі зростанням вимог до підготовки спортсменів.

При розробленні програми враховано досвід роботи кращих дитячо-юнацьких спортивних шкіл України.

Програма складена на засадах директивних і нормативних документів Міністерства молоді та спорту України.

Бойовий хортинг є складником загальнодержавної системи фізичної культури і спорту та спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових й інтелектуальних здібностей людини шляхом її залучення до участі у спортивних змаганнях з бойового хортингу.

Бойовий хортинг також є важливим засобом сприяння підвищенню соціальної і трудової активності людей, задоволення їхніх моральних, етичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру.

Програма розвитку бойового хортингу в Україні на період 2020–2030 роки розроблена відповідно до Законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про об'єднання громадян», Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» і визначає необхідні зміни у підходах суспільства до забезпечення здоров'я людини, виховання підростаючого покоління у дусі патріотизму, гуманізму, дружби і взаєморозуміння.

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над вивченням особливостей перспективного планування розвитку бойового хортингу на території України, показників оцінювання рівня розвитку бойового хортингу в констатувальному та формувальному експериментах буде детальніше конкретизована в результатах дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.

5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрмоєнко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.

6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.

7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.

8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.

9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.

10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.

11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.

12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.

13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломoeць // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.

14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.

15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрмоєнко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.

16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.

17. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрмоєнко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.

18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-

практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.

19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.

20. Ерёмченко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерёмченко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.

21. Єрьоменко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.

22. Єрьоменко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрьоменко, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.

23. Єрьоменко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрьоменко, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.

24. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрьоменко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.

25. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.

26. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.

27. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрьоменко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.

28. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.

29. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.

30. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрьоменко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.

31. Єрьоменко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.

32. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.

33. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрьоменко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.

34. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.

35. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрьоменко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної*

культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.

36. Єрмоєнко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.

37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.

38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /Фізична культура і спорт/». – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49-56.

39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнко про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.

41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.

42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.

43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.

44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.

45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.

46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.

47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.

48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К. : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.

49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.

50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.

51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.

52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко //

Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-ps.series15.2020.3(123).09.

54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.

55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.

56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.

57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.

58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.

59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.

60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.

61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.

63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.

64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.

65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.

66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.

67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.

68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

70. Зверєв А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверєв, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.

71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.
73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.
74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.
75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.
76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.
77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.
78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.
80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.
81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.
83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.
84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.
85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.
86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.

87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.
89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.
91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.
92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.
93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.
94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.
95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.
96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.
97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.
98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.
99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

STAGES OF THE IMPLEMENTATION OF THE COMBAT HORTING DEVELOPMENT PROGRAM IN THE FIELD OF EDUCATION

***Abstract.** This scientific article describes the features of long-term planning of combat horting in Ukraine, ways of practical implementation of the program of development and popularization of combat horting in Ukraine, because the purpose of this research is to determine indicators of assessing the branching infrastructure of combat horting. It is noted that martial arts is a full-contact complex martial art, formed by Ukrainian specialists in the field of martial arts, which is based on the principles of sports training as a long-term, year-round, specially organized training process of comprehensive development, training and moral and ethical education of athletes. The development of this program is due to the need to improve the training process in combat horting in connection with the growing requirements for the training of athletes. The development of the program takes into account the experience of the best children's and youth sports schools in Ukraine. The program is based on directive and regulatory documents of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine. Combat horting is a component of the national system of physical culture and sports and is aimed at improving the health, development of physical, moral and intellectual abilities of a person by involving him in sports competitions in combat horting. Combat horting is also an important means of promoting the social and labor activity of people, meeting their moral, ethical and creative needs, the vital need for mutual communication, the development of friendly relations between peoples and the strengthening of peace. The program for the development of combat horting in Ukraine for the period 2020–2030 is developed in accordance with the Laws of Ukraine "On Physical Culture and Sports", "On Citizens' Associations", the Target Comprehensive Program "Physical Education – Health of the Nation" and identifies the necessary changes. society's approaches to ensuring human health, educating the younger generation in the spirit of patriotism, humanism, friendship and mutual understanding.*

***Key words** perspective planning, sports development program, combat horting, popularization of combat horting, Ministry of Youth and Sports of Ukraine, educational institutions.*